

İMKB'nin ipi yabancıların elinde

ESİN ÇETİNEL

İSTANBUL - İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'nda son üç yıldır hızla esen yabancı rüzgârı aracı kurumları da etkisi altına aldı. Deutsche Bank'ın iştiraki Deutsche Securities, Morgan Stanley, Merrill Lynch, Credit Suisse gibi dünya devi yatırım bankalarının arasına geçtiğimiz günlerde SPK'dan izin alan Lehman Brothers da eklendi. Önümüzdeki günlerde İMKB'de yeni uluslararası dev yatırım bankalarını görülebileceğini söyleyen borsa çevreleri, artık düşük sermayeli ve birkaç şube ile sadece yerli yatırımcıya hizmet veren aracı kuruluşların bu piyasa şartlarında ayakta kalmasının mümkün olmadığı görüşünde birleşiyor.

Halen İMKB'de işlem gören hisse senetlerinin yaklaşık yüzde 72'sini yabancı yatırımcılar elinde bulunduruyor. Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği Başkanı Nevzat Öztangut'un verdiği bilgiye göre ise, yabancı sermayeli aracı kuruluşlar İMKB'deki hisse senedi işlem hacminin yüzde 56'sına, sektörün aktif toplamının ise yüzde 41'ine sahip. Başka bir deyişle İMKB'de yabancı ağırlığı artıyor.

Aynı zamanda Garanti Yatırım'ın genel müdürlüğü görevini de sürdüren Nevzat Öztangut, şu anda kadar dünya devlerinin hemen hepsinin Türkiye'ye geldiğine dikkat çekerek, "Bundan sonra da yabancı girişleri olacaktır ancak son üç yıldaki hızında azalma olacağını düşünüyorum. Ancak önümüzdeki yıllarda şu sayıya çıkar gibi bir sayı vermek imkânsız" dedi.

İMKB'ye yeni ürünler geliyor

Yabancı aracı kuruluşların piyasaya kendi portföyleri nedeniyle yeni yabancı yatırımcı girişlerini hızlandıracağını ayrıca dünyada uygulanan hisse senedi ile yapılandırılmış yeni ürünlerin gelişimine destek olabileceğine dikkat çeken Öztangut bu konudaki çalışmalar hakkında da şu bilgiyi verdi:

"Sermaye Piyasası Kurulu halen yeni ürünlerin çıkarılması için çalışmalarını sürdürüyor. Aracı kuruluşlar ile ilgili kurumların görüşlerini alıyor ve bu yönde çalışmalar yapıyor. Önümüzdeki

İMKB'de işlem gören hisse senetlerinin yüzde 72'sini elinde bulunduran yabancı yatırımcılar, 2005 yılından bugüne kadar 27 aracı kuruluşu satın alarak toplam sayılarını 30'a çıkardı. İşlem hacminin yüzde 56'sı ise yine bu kurumlarca gerçekleştirildi

İMKB'nin el değiştiren aracı kurumları

Yeni Ünvan / Eski Ünvan	Tarih
TEB Yatırım (TEB Yatırım)	10.02.2005
EFG İstanbul (HC İstanbul)	06.05.2005
Deutsche Securities Menkul (Bender Menkul)	29.07.2005
Ticaret Menkul (Ticaret Menkul)	02.08.2005
Fortis Yat (Dış Yatırım)	21.11.2005
Garanti Yat (Garanti Yatırım)	22.12.2005
Pozitif Menkul (C Menkul)	29.12.2005
UBS Menkul (ArMenkul)	14.07.2006
Finans Yat (Finans Yatırım)	28.07.2006
Orion Investment Menkul (İktisat Menkul)	03.08.2006
Sardis Menkul (Menkul Menkul)	01.09.2006
Deniz Yat (Deniz Yatırım)	28.09.2006
Deniztürev Menkul (Deniz Yatırım)	28.09.2006
Ekspres Yatırım (Ekspres Yatırım)	28.09.2006
Yapı Kredi Yatırım (Yapı Kredi Yatırım)	28.09.2006
Morgan Stanley Menkul (Arigil Menkul)	27.10.2006
Merrill Lynch Menkul (Tat Menkul)	05.12.2006
Ak Yatırım (Ak Yatırım)	06.12.2006
BGC Partners Menkul (As Menkul)	22.12.2006
İnter Menkul (İnter Yatırım)	28.12.2006
Credit Suisse Menkul (Baran Menkul)	08.02.2007
Standard Menkul (Dundas Menkul)	01.03.2007
Şeker Yatırım Turanalem Securities (Şeker Yatırım)	15.03.2007
Ata Yatırım Menkul (Ata Yatırım)	04.07.2007
OPUS Menkul Değerler (Opus Menkul/Citigroup)	11.09.2007
Lehman Brothers (MNG Menkul)	17.09.2007

dönemde Varran, mortgage'a dayalı ürünler, tezgâh üstü türev araçların çıktığını görebiliriz. Ve bu noktada özellikle yabancı kökenli aracı kuruluşların yurtdışındaki tecrübelerinin de etkisiyle bu ürünlerin gelişiminde ciddi katkı sağlayacaktır diye düşünüyorum."

Kutman: Rekabet şansımız yok

Dünya devi yatırım bankalarının İMKB'de işlem yapmaya başlaması ile birlikte yerli kurumlar içinde sadece yaygın şube ağını kullandıkları için banka kökenli aracı kuruluşların ayakta kalabileceği öne sürülüyor.

Türkiye'nin en büyük aracı kurumla-

ından Global Menkul Değerler'i İtalyan Banca IMI'ye satan ancak geçen hafta anlaşmanın iptali nedeniyle geri almak zorunda kalan Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Kutman, geçen yıl yaptığımız görüşmede aracı kurumunu neden sattığımızı şu sözlerle açıklamıştı: "Global Menkul'ü piyasada rekabet şansız kalmadığı için sattık. Yatırım bankaları Merrill Lynch, Morgan Stanley gibi devler, şirketlere bir yandan 'Halka arzınızı yapalım' diyorlar, diğer yandan '1 milyar dolar kredi verelim' diyorlar. Sizin bununla rekabet şansız yok ki. Global'in böyle bir piyasada rekabet etme şansız yoktu. Bu nedenle sattık."

'VOB'da hacim hâlâ yetersiz'

Yaklaşık iki yıl önce yönetimi Belçikalı finans grubuna geçen Fortis Yatırım'ın yurtdışı piyasalar satış direktörü Emre Nizamoglu, yabancıların İMKB'ye yapacağı katkıları şöyle sıraladı:

"Yabancılar rekabetin çok yoğun olduğu bir piyasaya geldiler. Burada daha özellikli ürünler olan saklamacılık, hisse senedi kiralama, tezgâh üstü piyasada yapılan opsiyon işlemleri gibi uluslararası uzmanlık ve yüksek sermaye isteyen ürünlerin ön plana çıkmasını bekliyoruz. Piyasamızda yer alan bu yatırım bankala-

rı, yurtdışında ve yurtiçinde rekabette geride kalmamak için yerel uzmanlaşmaya yoğunlaşacaklar ve kurumsal finansman projeleri tarafında güçlü olmaya çalışacaklardır. Bu stratejiler sonunda ürün çeşitliliğini artıran ve dolayısıyla daha rekabetçi bir ortam yaratan yabancı kurumları göreceğiz. Bu gelişmeler, müşteri tarafına daha kaliteli, daha geniş bir ürün yelpazesi olarak yansacaktır.

Piyasadaki yüksek rekabetin yabancıların beklentilerinden bir miktar daha fazla olabileceğini değerlendiriyoruz. Zamanla-

ma olarak yabancıların piyasaya gelişinin çok doğru olduğunu düşünmekteyiz. Türkiye piyasaları belirli bir olgunluğa erişti ve bu olgunluk içerisinde yüksek rekabeti kaldırarak düzeye geldi. Artık zaten müşteriler daha geniş bir ürün yelpazesi sunan aracı kurumları talep etmeye başlamışlardı. Ancak VOB'da (vadeli işlem ve opsiyon borsası) hacimlerin henüz yeterli seviyelere gelmemiş olması ve hisse bazında işlemlerin başlamaması şu aşamada yabancı kurumların beklentilerini bir miktar olumsuz etkiliyor.

'İşlem hacminin yüzde 56'sı yabancı aracı kurumların'

'Sermaye piyasamız, son yıllarda uluslararası piyasalara bir hayli yakınlığa ulaştı. Hem portföy yatırımları açısından, hem de sabit sermaye yatırımları açısından önemli ölçüde yabancı sermaye ilgisine tanık olduk. Aracı kuruluşlarımızın yapısı da giderek daha fazla uluslararası özellik kazanıyor. Yabancı kurumların bankalarla başlayan ilgisinin, özellikle son iki yılda aracı kurumlara yöneldiğini görüyoruz. Dünyanın birçok ülkesinde hizmet veren çok sayıda yabancı aracı kuruluş, Türkiye sermaye piyasasındaki potansiyeli değerlendirmek amacıyla yerli kurumlarla ortaklığa giriyor veya tamamını devralıyor. Hatta, bu kurumların piyasamız içinde önemli büyüklüklere ulaştıklarını da görüyoruz.

2007 yılına girerken ülkemizdeki yabancı ortaklı aracı kurum sayısı 22 iken, bu sayı Eylül ayı itibarıyla 30'a çıktı. 2007 yılının mart ayı itibarıyla yabancı ortaklı aracı kurumlar, hisse senedi işlem hacminin yüzde 56'sını, sektörün aktif toplamının ise yüzde 41'ini oluşturur hale geldiler.

'Derinliği artıracaklar'

Global oyuncular olan bu kurumların, yeni ürünlerle piyasamızın genişliğine, yeni yatırımcılarla piyasamızın derinliğine katkıda bulunmasını bekliyoruz. Ayrıca, bu kurumların Türkiye'ye getirecekleri bilgi birikimi ve çalışma tarzlarının da aynı bir kazanım olacağını düşünüyoruz. Dolayısıyla, yabancı aracı kuruluşların piyasamızı önemli ölçüde geliştireceklerini öngörüyoruz.

Türkiye Sermaye Piyasası Aracı Kuruluşları Birliği Başkanı Nevzat Öztangut.

ER

tefa 1964
arı geçmişti.
rakam 410
şörev

miştik. Gerçi
leyen

uyunca 40
öncesinin
nomimizin

si (TİM)
Bakanı Kürşat
r kutlama
tıtlar,

ekânda benzer
kçe Atatürk'ün

için aynı
hesi olmasın.
atçı andı'
üm
le edilen and
ılcı, rekabetçi
armağan
yor.

anlar
ilerin ayağa
0 zamanlar
m, doğruyum,

racatçılar
ı Türk
ıdarcık bir

ininin hangi

er meslek
örneğin birer
ız olur. Ondan

kanın eşliğinde
uşlar. Oradan
destek
onları
Yapacağı
söylemiş.
Bankası'nın
kâyetçi
verdiği zarar
emlere kadar
ardı. Hem
ne açıktan
daha yüksek
nkânsız hale
'TL yabancı
da. Buna

nin yanlış
ır rejimi
m.
ar: İhracat
kurlarının
tını da
otomotiv
ithalati

racat
ük zararı
li yönü de bu.